

לז. שניאור בן החמישים

ד א ש י פ ר ק י ם

כי בהפגשה של גאוניציצים ואפרודיט' שרשים נשמע לא מעט משירת-הנעורים חבוטתה כנגדו תפל. מידת-זאהבת, שהפרוגרמה הכריזה על העדרה ושכאמת נחבאה חרדה לכין קיפול-שיר החחילה גם היא מוציאה ראשה ומטילה מעט מעט עיני חסרת. יודעת היא, אדוניה בעלים קשה הוא, אפילו הוא יודע בה, הוא כוש בת, כבושת-נברים מרמ' עתם הנערת ברבים. אין היא דוחקת קצה, ולאות היא כה שסופה—נצהונה.

בערונת-הצנינים, שנידל בויכתי ננו ושכבוו בה לא מעטים מבני הדור, עד שים ומעשים, ביקש להראות עצמו בפירוש וכדרך הפגנה כאדם רע, אפי' שר יותר שביקש להראות עצמו כך לאחדים, התעקש להראות עצמו כך לעצמו. קליפת-הכזב והשנאה, הסוגרת על אנוחה-חנינה בתוכה, עשויה שר' יונים שריונים; השכיחה צבת-ההחנכי' דת להכפיע משהו מעוביה ולהנהיג כדי רגע את שלהבת-החסד מיד נכדי לת הגאווה והיראה של הנתפס ברפיונו וכותמת את הפירצה הקטנה. הרבה גבורות ושעשועי גבורות ניתנו לראוה, אך ימים הרבה חסרה האכזרה האחת — ההוליה במידת החסד הדחוסה על אורה והומה בכלא-קליפותיה. ואף בבוא ההוליה לא נתעלמה עדיין למידת קבע, מידת גבורה מתמדת.

המסכת הגדולה ורבת הפנים של יצו-רתו בולטת בבית ספרותנו בעיקר-תכני נחה, היא תכונת הגודש המפתיע. קנה-השיעורים הוא בממדים גדולים, אם למשקל אם לנפח. לא בכדי מטריח הבא לדבר בו את ילקוט המונחים: משק, נכסים, כרי, ערימה, טמגורה. הוא עצמו, בדברו בספריו, הצופים לאור, עושה תנו' עה מיוחדת: כפו האחת שמוטה כלפי מטה וכפו האחרת מאהילה עליה בריווח גדול ביותר. כלומר: כך ספרים. היא התנופה הרתכה, יקר חפצו ושעשועיו. היא גם אף כיבושו הרב ושניונו הרב.

הגדרה, שמבע אדי-השירה, בהריחו ראשית-מצעדו של העילוי הצעיר, הגדרה חיה היא וכעינה היא עומדת, גם כי נעשתה כשיגרה בידי מעריכים. שבע המחלפות, חידת גבורה וחכוסה, נישאו את העלם ואת האיש מעל למיצר-ההווה של בית-גידולו. חמדת-הקרב הר' חיקתו ביותר ממיצר-ההווה הזו. רובי מרחב ומרום-הרים — הרי האויר והרי הוות, העלול להסעיר ולסלסל קווצות-גבורה. שם אפשר לעמוד והעם בשפלה ולהראות לעיניו המשתאות ניסוי-כוח מופלאים — בשמעו כפיר-אריות בשמע הנרי, בשימו לפידי-אש בין זנבות שועי לים להבעיר גדיש, בהמיסו אסוריו מעל ידיו כפשתים בעורות. דומה, העם הרר' את משפלתו במעשי הגבורה ושעשועיה נפשו תוהה ובוהה, היא משתוממת למכ' ביר, אך אינה נכבשת. רחוק מדי ומרחיק עצמו מדי הוא העלם והאיש, שצר לו בעירית-מצער, רבת המזימה לכל הגבוה ונא מבניה, והוא קם בחצי לילה ואוחז גדלתות שער העור ובשתי המזוזות ונוסעם עם הבריה ושם על כתפיו להעי' לותם אל ראש ההר.

אך יותר שהיה כקרכות אלה מעצם המלחמה, היה בהם מן התכונה לה. כי עצם המלחמה לא במרומי-ההר היא אלא בשפלה, שפלת-אחיו, שהניחם בעיר פרוצת-השערים. והוא, העיר, השיבתו אל עצמה כדרך-עקיפים לא קצרה. עוד הוא בראש הרו. וטובל באד וירו והנה נגלה לו, כי אחיו הרבים והרופסים לא רכים ורופסים הם, יצר' מדיחב ורום, השוקת-ידור שבו הם יצרים וחשוקתם, ככל עמו שבויי שעבוד ונולח גם הם בנקורת נפשם הפנימית לא עברים הם, כי אם אדירי-מאויים ואפילו חיהם, דרכם ומנהגם נלוטה בהם סטיביה כבירה של סמוכי-כוח. בהתמוטט עירית-מולדתו בכל יסודי' תיה, בהתמוטט הוית-ישראל בכל העיר רות ירד ותקע עצמו במחוז המסוים שבהיסטוריה, הוא מהוה-הדור של עיר רוב חורבן ובנין, טחא דורו. עתה ראה כאספקלריה מאירה חזון עמו ואוכליו, ראה פרפורי-ענותו וזהרור נאולתו, ראה ראייה חוגרת את הוות עירית מולדתו, כנילו של האות-חיים עצומה. עדה זו של אחונו בני עמו, הרדופים וצרויים, נגלתה רעבת-ידור וערוכת-קרכות, שגם אם אין בהם מצי' ציה-גבורה יש בהם משרשה. ואפשר

כפני הסכנה של משחקה-הנינות ומחש' בה המסית עצמו במופשט. והסכנה נת' עצמה כשהכות הרב מצא פורקנו במסס-להטים.

הכמת הנפש וניתוחה לא התקשתה במלאכת-הביאור. נער רביכות ורב יצר' רים, צמא כיבוש וצמא הופש, מורד בביתו, בשיעבודו, במשעבדו. קרבי' ראשית, שהמשך מערכתו לאורך החיים, תירחשירת. דפוסים של כפיה ודיחוס, המוכנים בידי אכות זועפים, היצר העו של הנער מנתצם והנה הוא עומד מנגד יהוד וחסיף, מטפת אושיותו ומסלסל בה, עד שהוא נוטעה בלב ההווה. אולם זה העולם רחב ידים, מפלט מפני דפור סיהכפיה. שבסמטת-המולדת צרת-הנשימה, אף הוא בתוכו ועצמו אינו אלא כמהדורה מורחבת של הבית, שבו ביקשו אבות לנוול ממנו את חמ' דת-הנעורים וחשוקתם. ומהיות העולם הרחב כהמשך בית הסימטה נמשך הקרב, נמשכת העמידה וההירה והתי' קיפה, נמשך טיפוח אישיות וסלסולה. הנראית כנטועה בלב ההווה. נוכח פני האויבים הרבים, אדירי טבע, מרום-שחק עד אפסית-הוים, מערפלי הווה עד ערפלי-כליית, עומדת מרעימה ומקנטט גאות-החפץ של אני ואפסי עוד.

דרכו היא כהליכה מקוטב לקוטב — מה גדולה המחיצה שבין מקלעת-האוי' דיאנות הנדרשות בקצב שירה ומנעמיה עד משבצת העממיות ורוחה בסיפור רחבי-היריעה, מה גדול המרחק מעיסוסו בדומו של עולם עד טיפולו בפצעו שפי' לת עמו. היא ההליכה מעצמו לעצמו דרך קליפות עצמו. דומה: בשינוי, ככופה עצמו, הוא מסור קליפתו. הרבה גבורה מדומה עושה, הרבה יראה ער' שה. היא היראה לשוב ולעמוד תינוק רפה-אונים בפני מעללי-סביבתו הזוע' פים. הרבה טעות עושה, טעות השיכי' זה, כי אנוה-החנינה המוסתר הוא יסוד ותמצית וקליפות-הזועף משמשיו. כיובל שנותיו עורו בדרך ליסודו ולהמציתו. מה שגראה מהם הוא אפס קצה. זריו-החנה או סותמים-לתיאבון הם שיכולים בסיכוס-היובל לומר, כי אפשר באמת לסכם, איך לסכם ולא ראינו באחרית גבורה — גבורת האיש העצמי ובשתי המזוזות ופורצם לרווחה ועם בוקר והסדר, מקולף משדיונו בוז ורוע, נודר על העם המשכים לגודלו.